

Asikkalan kunta, kaavoitus

Viite: Lausuntopyyntö 19.6.2025

Asia: Asikkala, Ruotsalaisen rantaosayleiskaava, ehdotusvaihe II

Rantaosayleiskaava-alue sijoittuu Vääksyn ja Heinolan taajamien väliin. Kaavoitettavaan alueeseen kuuluu Asikkalan kunnan Ruotsalaisen vesistöalueet sekä ranta-alue noin 150–200 metrin laajuksena. Kaava-alueen pinta-ala on noin 70 neliökilometriä, josta rantaviivaa on noin 180 km. Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena rantaosayleiskaavana, joka mahdollistaa kaavassa osoitetun rakennuspaikan rakentamisen suoraan rakennusluvalla ilman poikkeamislupaa (AKL 72 §). Kaavalla on osoitettu uusia rakennuspaikkoja 111 kpl. Alun perin kaavaa ryhdyttiin laatimaan jo vuonna 2008.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu 16.6.2025 päivätyistä ehdotusvaihe II:n kaavakartoista, -määräyksistä ja -selostuksesta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Osana kaavatyötä on tehty arkeologinen inventointi, jota on suunnitelmien muututtua vielä täydennetty kahdesti (Poutiainen, Hannu 2012. *Asikkala. Ruotsalaisen rantayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi*. Mikroliitti Oy; Soisalo, Janne & Kaivo Taika-Tuuli 2023. *Asikkala Ruotsalainen. Rantaosayleiskaavan muinaisjäännösinventoinnin 2012 täydennysinventointi*. Mikroliitti Oy; Keskinen, Jesse & Karhapää, Joel 2025. *Asikkala Ruotsalainen. Rantaosayleiskaavan arkeologinen täydennysinventointi*. Mikroliitti Oy.). Lisäksi museo on tarkastanut alueelta tehtyjä löytöilmoituksia, muutamien kohteiden muinaisjäännösstatukset ja muutamia muuttuneita rakennuspaikkoja. Tiedot kaava-alueen muinaisjäännöksistä ovat siten ajan tasalla.

Arkeologinen kulttuuriperintö on otettu kaavaehdotuksessa pääpiirteissään hyvin huomioon. Kaavaselistukseen ja -kartoille on arkeologisten kohteiden tietojen päivittymisen jälkeen kuitenkin jäänyt vielä joitakin puutteita ja virheellisyyksiä, jotka on syytä korjata:

- 1) Kaavakartoilla on puutteita kahden arkeologisen kohteen osalta: *Niemelän* (1000030505) pistemäinen pääkohde jää kaava-alueen ulkopuolelle (kaavakartta 1), mutta sen kaksi alakohdetta, kiviröykkiötä, sijaitsevat yleiskaavaehdotuksen M-alueella. Ne tulee merkitä kartalle pistekohteina ja samalla indeksinumerolla s/71, jota on käytetty kaavaselistuksen sivun 18 taulukossa. Lisäksi kohde on lisättävä selostuksen sivun 38 taulukkoon. Toinen puutteellisesti merkitty kohde (kaavakartta 2) on *Syrjälä* (1000030501), josta on kaavakartalle merkitty nyt vain

- toinen kahdesta röykkiöstä. Lähistöllä sijaitseva alakohde on lisättävä kartalle pistemerkillä ja samalla indeksinumerolla s/67. Syrjälän kohde löytyy selostuksen molemmista taulukoista.
- 2) Kaavaselostuksen kohdasta "5.4.2 Arkeologinen kulttuuriperintö" puuttuvat kohteet *Rauvala* (muinaisjäännösrekisterin tunnus 1000023897) ja *Talasniemi* (1000047785). Rauvala on merkitty kaavakartalle ja sivun 38 taulukkoon indeksinumerolla S/70, mikä on sama numero kuin kohteella *Peltosaari* (jota ei ole kaavamääräyksen mukaisesti kaavakartalla sen sijaitessa asemakaavoitetulla alueella). Kohde tarvitsee oman yksilöidyn numeronsa. Talasniemi on merkitty kaavakartalle ja sivun 38 taulukkoon indeksinumerolla SM/90.
 - 3) Edellä mainitussa selostuksen kohdassa (s. 18) kohteet *Kärsävuori* ja *Kärsävuori 2* on merkitty samalla indeksinumerolla. Kaavakartalla ja sivun 38 taulukossa Kärsävuori on indeksinumerolla SM/58 ja Kärsävuori 2 numerolla SM/59.
 - 4) Samassa kaavaselostuksen taulukossa (s. 18) pitäisi kohteen *Liivaniemi S* kohdalla olla merkintä sm ei SM, koska kyse on pistemäisestä kohdemerkinnästä. Kaavakartalle kohde on merkitty tunnuksella sm/60.
 - 5) Edellä mainitusta taulukosta (s. 18) voidaan selvyiden vuoksi poistaa kohde *Rantalanniemi* (1000030507), joka on nykyiseltä luokituksestaan niin sanottu muu kohde (ei suojelukohde), sillä selostuksessa ei ole lueteltu muitakaan kaava-alueen ei-suojeltuja arkeologisia kohteita. Kaavakartalta kohde on poistettu. Jos kohde halutaan pitää mukana taulukossa, tulisi sen laji korjata muusta kulttuuriperintökohteesta muuksi kohteeksi. Lisäksi tällöin tässä taulukossa olisi hyvä luetella kaikki suunnittelualueen muu kohde -kategorian kohteet (*Rantalanniemi 2*, *Riihilahden pohjukka*, *Pirttisaari* ja *Tornionsalmi*) ja Rantalanniemen tapaan kirjata Merkintä-sarakkeeseen niiden kohdalle "ei".
 - 6) Samassa taulukossa (s. 18) on lueteltu myös ranta-asemakaavoitetuille alueille jäävät kohteet, jotka on kaavakartoilta poistettu kaavamääräyksen mukaisesti. Taulukossa olisi hyvä tuoda esille, että kohteita ei löydy kaavakartoilta esimerkiksi kirjaamalla Merkintä-sarakkeeseen niiden kohdalle "ei" ja selventämällä asian tekstiosuudessa. Taulukossa mainituista kohteista ranta-asemakaavoitetuille alueille jäävät *Paskurinpohja*, *Peltosaari*, *Kahi 2* ja *Kotasaari*. Vaihtoehtoisesti yleiskaava-alueen ulkopuolelle jäävät kohteet voidaan poistaa taulukosta kokonaan.
 - 7) Kohteen *Huonpohjanvuori* (1000001370) tietoihin olisi hyvä lisätä sekä edellä mainittuun taulukkoon (s. 18) että sivun 38 taulukkoon tieto, että kohde on lajiltaan kiinteän muinaisjäännöksen lisäksi myös VARK-kohde (Valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde). VARK-kohteilla saattaa olla muita tarkemmat kriteerit esimerkiksi kajoamislupaa haettaessa.

- 8) Edellä mainitun kaavaselostuksen kohdan kuva 11 (s.19) olisi hyvä selvyiden vuoksi päivittää vastaamaan muinaisjäännösrekisterin nykytilannetta, koska nykyiseltä karttakuvalta puuttuu kaava-alueella sijaitsevia arkeologisia kohteita ja siellä on toisaalta myös esitettyä sellaisia kohteita, jotka eivät enää ole suojeltuja.
- 9) Kaavaselostuksen kohdasta "7.6.1 Arkeologisen kulttuuriperinnön huomioiminen" puuttuvat kohteet *Iisakkila* (16010021) ja *Niemenkallio* (1000041964) sekä lausunnon kohdassa 1 mainittu *Niemelä*. Iisakkila on merkitty kaavakartalle indeksinumerolla SM/21 ja Niemenkallio numerolla SM/80.
- 10) Edellä mainitusta kaavaselostuksen kohdasta (s. 38) tulisi poistaa/päivittää kohde *Ropioissaari*, joka on nykyiseltä luokituksestaan poistettu kiinteä muinaisjäännös (ei rauhoitettu). Kaavakartalta kohde on poistettu.
- 11) Samassa taulukossa (s. 38) kaikkien kohteiden alue-/kohdemerkintöjen olisi vastattava kaavakarttojen merkintöjä. Kohteet *Liivaniemi S*, *Nuijalanvuori*, *Hopeavaara*, *Syväsalmi* ja *Syrjälä* ovat kaavakartoilla pistekohteina eli merkinnöillä sm/60, sm/62, s/63, s/66 ja s/67, eivät aluemerkinnoilla niin kuin taulukossa on nyt esitetty.
- 12) Edellä mainitun kaavaselostuksen kohdan kuvan 26 (s. 37) kuvatekstin tietoihin tulisi korjata, että kuvassa näkyvät muinaisjäännökset SM/58 ja SM/59 uuden lomarakennuspaikan eteläpuolella sekä sm/60 olemassa olevan rakennuspaikan eteläpuolella.
- 13) Kaavaselostuksen kohdassa "8.7.2 Vaikutukset kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön" on mainittu täydentävä arkeologinen selvitys Virtovuoren alueella. Museo teki selvityksen (muuttuneiden rakennuspaikkojen tarkastuksen) heinäkuussa 2025, joten kaavaselostusta voidaan täydentää sen tiedoilla. Tarkastetuilta alueilta ei löydetty arkeologisia kohteita. Tarkastusraportti on lähetetty kaavoittajalle (Kyllönen, Kimmo 2025. *Virtovuori – Asikkala / Kalkkinen. Maastotarkastusraportti 30.7.2025*. Lahden museot.).

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Ruotsalaisen rantaosayleiskaavan I ehdotusvaiheeseen antamassaan lausunnossa museo esitti viranomaisneuvottelun järjestämistä ennen kaavan viemistä eteenpäin. Neuvottelu pidettiin 18.12.2024. Tämän jälkeen on pidetty vielä työneuvottelu 6.5.2025, jossa on sovittu keskeisistä tarkennuksista kaavamääräysten suhteen.

I ehdotusvaiheeseen antamassaan lausunnossa museo kiinnitti huomiota Huonpohjanvuori-Kotkanniemen alueelle, jonne kaavakartalle on osoitettu laajahko alue merkinnällä RA/k. Museo esitti, että merkinnän /k määräyksessä tulee huomioida paremmin alueen arvot. Määräystä on museon

esityksen mukaisesti täydennetty kieltäen vesistölle näkyvät maanmuokkaustoimet. Kaavaan on lisätty varsinaisten suojelumerkintöjen (sr) lisäksi säilyttämiseen suosittelevia merkintöjä (ku). Näiden kohteiden kaavamääräystä on I ehdotusvaiheesta tarkennettu, mikä antanee museoviranomaiselle mahdollisuuden selvittää kohteen arvot ennen siihen kohdistuvia muutostöitä. /s-merkintää on täsmennetty ohjaamaan alueen erityisarvojen selvittämistä ennen uudisrakennus-, tms. toimenpiteitä. Ma-1-merkinnän (valtakunnallisesti arvokas maisema-alue) määräystä on selvennetty museon esityksen mukaisesti. Loma-asuntoja koskevien merkintöjen (RA, RA-1, RA-2, RA-3, RA-4) määräyksiä puuston säilyttämisestä rantavyöhykkeellä on tarkennettu, kuten myös rakennusten sopeutumista värityksen osalta maisemaan. Museo esittää edelleen harkittavaksi, sallitaanko näillä alueilla pengerryksiä tai tukimuureja.

Museo pyytää vielä kiinnittämään huomiota kaavakartan merkintöihin, ne ovat paikoitellen vaikeasti hahmotettavissa.

Museolla ei ole Ruotsalaisen rantaosayleiskaavan II ehdotusvaiheeseen muuta huomautettavaa.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
arkeologi	Siiri Tuomenoja
rakennustutkija	Satu Taivaskallio

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus